

Cirkulärnr: 1991:135
Diariernr: 1991:2050
Handläggare: Anneli Lagebro
Avdsek: KEP Ekadm
Datum: 1991-10-01
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Socialnämnden
Skolstyrelsen
Rubrik: Programindelning för äldreomsorg och utbildning
Bilagor: Nya regler för statsbidrag till skola och vuxenutbildning

Programindelning för äldreomsorg och utbildning

I cirkulär 1991:98 behandlades hur indelningen på programnivå inom äldre- och handikappomsorgen kan omarbetas till följd av ÄDEL-reformen. Ett förtydligande behövs dock när det gäller vissa frågor som inte är direkt hänförliga till någon av programrubrikerna.

Även inom huvudprogram 6 Utbildning är ett antal förändringar aktuella. Främst är det sektorsbidraget till skolan och skolbarnsomsorgen som påverkar den rekommenderade programindelningen. Periodiceringen av sektorsbidraget till skola och vuxenutbildning behandlas i bilaga till detta cirkulär

Förslag till hur dessa frågor kan redovisas gäller såväl K-planen som den kommunala BAS-planen. Syftet är att skapa förutsättningar för att göra jämförelser.

MELLANKOMMUNAL KOSTNADSUTJÄMNING TILL FÖLJD AV ÄDEL-REFORMEN

I en särskild lag (SFS 1991:1148) regleras hur kostnadsutjämning ska ske då vård och boende för äldre och handikappade förs över från landstingen till kommunerna. Förenklat innebär detta att om en kommuns kostnader inte täcks av intäkterna i samband med avräkningsförfarandet ska de erhålla ett utjämningsbelopp på mellanskillnaden. På motsvarande sätt ska kommuner som får högre intäkter än kostnader betala det belopp som utgör mellanskillnaden.

Eftersom den mellankommunala kostnadsutjämningen är direkt kopplad till skatteväxlingen och avräkningsskatten föreslår vi att den särredovisas (brutto) under finansiering, K-planen respektive finansiella inkomster/utgifter, BAS-planen.

I K-planen redovisas kostnadsutjämningen lämpligen som en kostnad alternativt intäkt under program 92 skatter (utgiftsslag 276 alternativt intäktsslag 194). I den kommunala BAS-planen redovisas den på motsvarande sätt under utgiftsslag 4908 (BAS1) eller 818 (BAS2 och 3) alternativt inkomstslag 3908 (BAS1) eller 808 (BAS2 och 3).

STATSBIDRAG TILL ÄLDRE- OCH HANDIKAPPOMSORGEN

Statsbidragssystemet till äldre- och handikappomsorgen förändras från och med 1992 så att det inte längre är prestationsrelaterat. Bidrag utgår i stället grundat på ett antal behovskriterier, framför allt antalet äldre i kommunen justerat med en glesbygds- och ensamboendefaktor. Det förändrade statsbidragssystemet innebär att utbetalning kommer att ske under löpande verksamhetsår i stället för som nu i efterskott.

Övergången bör inte innebära några problem vad avser periodiceringen mellan åren. Under 1992 kommer dels efterskottsutbetalning att ske för verksamhetsåret 1991 dels en halvårsutbetalning avseende verksamhetsåret 1992. I början på 1993 betalas nästa halvårsbidrag för 1992 ut. Därefter sker utbetalningen kvartalsvis i efterskott.

Det nya statsbidraget till äldre- och handikappomsorg är knutet till viss verksamhet men inte till viss prestation. Bidraget har därför karaktären av generellt statsbidrag och skulle i princip kunna redovisas som ett sådant. Det skulle isåfall ingå bland skatteintäkter och generella statsbidrag (resultatnivå 2) och ej som idag under verksamhetens nettokostnader. Även statsbidraget till skolan (jämför avsnitt nedan) förändras till ett generellt bidrag för utbildningsverksamhet.

På sikt är det troligt att huvuddelen av driftbidragen från staten kommer att utgå generellt. De specialdestinerade statsbidragen vars avsikt har varit att styra kommunernas utformning av verksamheterna försvinner därmed till förmån för en friare resursanvändning. I avvaktan på den utredning som pågår i kommunalekonomiska kommittén bör dock statsbidragen för 1991 och 1992 särredovisas under respektive verksamhet.

Statsbidrag till äldre- och handikappomsorg kan därför redovisas i en post förslagsvis under program 77 Särskilda boendeformer (K-planen och BAS-planen). Statsbidraget avser visserligen verksamhet även under program 78 och 79 (cirk 1991:98). Eftersom det saknas ett program för gemensamma kostnader och intäkter föreslår vi dock att ett av programmen inom äldre- och handikappomsorg utnyttjas för detta ändamål.

BETALNINGSANSVAR FÖR FÄRDIGBEHANDLADE PATIENTER

Betalningsansvar för färdigbehandlade patienter är närmast hänförligt till program 77 Särskilda boendeformer (K-planen och BAS-planen).

SEKTORSBIDRAGET TILL SKOLA OCH VUXENUTBILDNING

Det nya statsbidragssystem som trätt i kraft 1 juli i år är ett schabloniserat finansiellt stöd till driften av skola och vuxenutbildning. Liksom statsbidraget till äldreomsorgen är sektorsbidraget generellt. Till skillnad från det tidigare specialdestinerade bidraget är inte avsikten att det ska ligga till grund för prioritering mellan de olika skolformerna. Kommunerna ska själva besluta om resursanvändningen till de olika skolformerna.

Eftersom statsbidragen på sikt troligen blir än mer generella, och kanske utgår i en gemensam pott för olika verksamheter, kan det vara onödigt att idag göra en schabloniserad fördelning på olika delar av verksamheten (jämför statsbidrag till äldreomsorgen). Vi föreslår därför att statsbidragsintäkten redovisas särskilt under program 60 Gemensam administration.

Övergången från det gamla till det nya statsbidragssystemet innebär att det tidigare systemet med förskotts- och slutregleringsförfarandet försvinner. Statsbidraget utbetalas istället under aktuellt läsår. Principerna för periodisering mellan kalenderår förändras därför. Förslag till hur periodiseringen kan hanteras presenteras i bilaga till detta cirkulär.

FLEXIBEL SKOLSTART

Enligt riksdagsbeslut ska barn vars föräldrar så önskar få börja skolan på höstterminen det kalenderår de fyller sex år. Under en övergångsperiod om sex år bestämmer kommunen, utifrån främst barnets biologiska ålder, vilka sexåringar som kan få plats i skolan. Därefter ska alla sexåringar erbjudas plats.

Ekonomiskt påverkas kommunerna bland annat genom att de sexåringar som tillkommer inte kommer att inräknas i sektorsbidraget till skolan första läsåret. Statsbidraget till skolan bygger på antal elever den 15 september året innan. Det blir därför en tröskeleffekt första året 6-åringarna börjat skolan. De kommer inte heller att ingå i statsbidraget till barnomsorgen som bygger på antalet inskrivna barn 1 oktober och 1 april.

De kostnader som har samband med sexåringarnas skolstart redovisas lämpligen under program 64 Grundskola, inte minst av praktiska skäl.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av

Äldreomsorgsfrågor Lennart Tingvall tfn 08-772 41 28
Skolfrågor Laina Kämpe tfn 08-772 46 37
Redovisningsfrågor Anneli Lagebro tfn 08-772 42 45

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och personalpolitik Ekonomiadministrativa sektionen

Anders Haglund

Anneli Lagebro